

IV. NUSIVYLIMO GYVENIMU PROBLEMA GĖTĖS „FAUSTE“. NAKTIS

I KONTEKSTINIS TEKSTAS PSICHOLOGAMS

KLAUSIMAI

1. Kas padeda nustatyti žmogaus dvasinės būsenos laipsnį?
2. Iš kokių dviejų dalių susideda anamnezė¹? Kokie jos tikslai?

Yra gyvenime momentų, kai žmogus praranda dvasinę pusiausvyrą. Pirmiausia norint tokiam žmogui padėti, reikia surinkti kiek galima daugiau ir tikslių žinių apie jį ir jo psichinę sveikatą. Pagrindinis įrankis išsiaiškinant, kuo serga žmogus, yra pokalbis, medicinoje vadinamas *anamneze*¹. Jos kokybė priklauso nuo paciento atvirumo.

Pokalbio metu pirmiausia reikia išsiaiškinti bendruosius dalykus: apklausiamojo vardą, amžių, veiklą, aktyvumą, savo darbo suvokimą, patalpų ypatybes. Po to surinkti informaciją apie psichologinę žmogaus būseną. Neretai norintys nusižudyti žmonės serga depresija, tad renkant medžiagą anamnezei, reikėtų atkreipti dėmesį į šiuos *pagrindinius* dvasinės ligos *simptomus*: a) prislėgta, pablogėjusi nuotaika; b) sumažėję interesai ir pasitenkinimas anksčiau malonia veikla; c) jaučiamas energijos trūkumas, sumažėjęs aktyvumas ir padidėjęs nuovargis. *Papildomi depresijos simptomai*: a) sumažėjusi savivertė ir pasitikėjimas savimi; b) niūrus ir pesimistinis ateities įsivaizdavimas; c) mintys apie savižudybę. Gali pasireikšti didybės manija arba haliucinacijos.

Pagal psichiatrų straipsnius

UŽDUOTIS IR KLAUSIMAI

Psichologams

Įsivaizduokite, kad Faustas yra jūsų geras pažįstamas, išgyvenantis nevilties, gniuždančio bejėgiškumo jausmą. Remdamiesi I tekstu ir poetinės dramos „Faustas“ ištrauka, surinkite kiek galima daugiau ir tikslių duomenų apie mokslininką Faustą, jo dvasinę būseną, aplinką ir pasirenkite žodžiu pristatyti anamnezę. Surinktus duomenis apibendrinkite:

- Kuo pasižymėjo Fausto asmenybė, jo praeities veikla, aktyvumas?
- Kaip psichologiškai Faustą veikia jo aplinka?
- Fausto požiūris į save, savo pasiekimus, ateitį ir mirtį esamuoju laiku. Ar ryški dinamika?
- Padarykite išvalgą, kokios priežastys atveda žmogų prie gyvenimo bedugnės.

¹ **Anamnezė** [gr. **anamnesis** – **pri(si)minimas**] - žinios apie ligonį ir jo ligą, suteiktos paties ligonio ir jo artimųjų;

II KONTEKSTINIS TEKSTAS

IŠMINČIAMS

KLAUSIMAI

1. Kokie esminiai dalykai, pasak Antikos filosofų, rodo esant prasmingą gyvenimą?
2. Kodėl žmogui svarbu gyventi vientisą gyvenimą: giliai jausti ir vadovautis intelektu?

Jau Antikoje gyvenimo prasmė buvo suvokiama per harmoniją su gamta, dievais ir žmonėmis, siejama su saikingumu ir dorybe. Gyvenimas prasmingas, pasak idealisto Platono, tuomet, kai siekiama aukščiausiojo gėrio idealo. Kito mąstytojo, Aristotelio nuomone, svarbiausia gyvenime yra siekti laimės, kuri realizuojama per dvasinį tobulėjimą santykiuose su kitais žmonėmis ir intelektinę veiklą, besiremiančia mokslu, menu.

Hermanas Hese savo romane „Narcizas ir Auksaburnis“ teigia, kad gyvenimas tik tada turi prasmę, kai jis vientisas, sutampa su prieštaringa žmogaus prigimtimi – gamtiška ir dvasine. Nors dažniausiai žmogus turi arba viena – valią jausmams, aistrai, gyvenimo spalvų jutimą, malonumą, bet tuomet neapsaugotas nuo laikinumo, pažeidžiamumo – arba kita – protu kuria saugumą, atsisako emocinių kontaktų su kitais žmonėmis, stengiasi išlaikyti dvasinę pusiausvyrą, bet neturi laisvės, nejaučia gyvenimo pilnatvės ir džiaugsmo.

UŽDUOTIS IR KLAUSIMAI

Išminčiams

Įsivaizduokite, kad esate mąstytojai ir jums reikia remiantis II tekstu ir poetinės dramos „Faustas“ ištrauka ir įrodyti, jog Faustas neteko gyvenimo prasmės, kaip pats sakęs: gyvenimas „net šuns buities“ nevertas. Surinkite, jūsų manymu, reikalingus duomenis ir pasirenkite žodžiu pristatyti argumentuotą požiūrį. Palieskite šiuos Fausto gyvenimo momentus:

- Fausto pažinimo tikslas, nusivylimo priežastis.
- Gyvenimo vientisumas: ar tenkinamos abi – intelektualinė ir jausminė – jo asmenybės pusės? Kas tai patvirtina?
- Žemės Dvasia ir Faustas: kuo jis jai artimas ir kodėl neprilygsta jai?
- Apibendrinkite, kodėl dvasinė Fausto situacija atrodo beviltiška?